

III. ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΤΑΓΗ ΣΤΟΥΣ ΟΘΩΜΑΝΟΥΣ

Η εμφάνιση και η εξάπλωση των Οθωμανών Τούρκων και οι προσπάθειες ανάσχεσής τους (σελ. 65-66)

Τι μελετώ σε αυτή την ενότητα:

1. Η αδυναμία του Βυζαντίου και οι λόγοι εξασθένησής του
2. Επέκταση των Οθωμανών στη Μικρά Ασία και τα Βαλκάνια
 - Κυριότερες οθωμανικές κατακτήσεις 14^{ος}-15^{ος} αιώνας
 - Λόγοι της ραγδαίας εξάπλωσης των Οθωμανών σε σχέση με την εξασθένηση του Βυζαντίου (θεσμός των γαζήδων, παιδομάζωμα, γενίτσαροι)
3. Προσπάθειες για ανάσχεση των Οθωμανών
 - Μάχη της Άγκυρας
 - Σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας

Η εμφάνιση και η εξάπλωση των Οθωμανών Τούρκων

1. Η αδυναμία του Βυζαντίου και οι λόγοι εξασθένησής του

Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος (αυτοκράτορας Νίκαιας): ανακτά την Κωνσταντινούπολη από τους Λατίνους το 1261. Γίνεται προσπάθεια ανασύστασης του Βυζαντίου μέχρι τον 14ο αι., τα προβλήματα όμως του κράτους είναι πολλά.

🚩 Λόγοι εξασθένησης του Βυζαντίου/προβλήματα:

α. Εμφύλιοι πόλεμοι → συνέπεια: οικονομική και στρατιωτική κατάρρευση.

β. Υποτίμηση του νομίσματος, βαριά φορολογία, εξαθλίωση → συνέπεια: επαναστάσεις του λαού και της μεσαίας τάξης κατά των ευγενών.

γ. Μείωση της δύναμης του στρατού και του στόλου από τον αυτοκράτορα Ανδρόνικο Β' → συνέπεια: κυριάρχησαν οι ξένοι μισθοφόροι.

2. Επέκταση των Οθωμανών στη Μικρά Ασία και τα Βαλκάνια

Οθωμανοί Τούρκοι

- ✓ Τουρκική φυλή, διαφορετική από τους Σελτζούκους
- ✓ Ήταν ασιάτες νομάδες που εγκαταστάθηκαν στην περιοχή της Προύσας
- ✓ Οργανώθηκαν σε κράτος από τον Σουλτάνο Οσμάν ή Οθμάν, από τον οποίον πήραν και την ονομασία «Οθωμανοί»

🚩 Κυριότερες οθωμανικές κατακτήσεις 14ος-15ος αιώνας

14^{ος} και 15^{ος} αιώνας: ραγδαία εξαπλώση Οθωμανών.

- Πτώση Προύσας 1326 (γίνεται η πρώτη οθωμανική πρωτεύουσα)
- Άλωση Καλλίπολης 1354 (οι Οθωμανοί περνούν στη Βαλκανική χερσόνησο και στην Ευρώπη)
- Νίκη στο Κοσσυφοπέδιο κατά των Σέρβων 1389 (οι βαλκανικοί λαοί υποκύπτουν στους Οθωμανούς)

Η εξαπλώση των Οθωμανών μέχρι το 1450

1. Αιγαίο πέλαγος	6. Βοσνία
2. Ιόνιο πέλαγος	7. Κοσσυφοπέδιο
3. Αδριατική θάλασσα	8. Βουλγαρία
4. Αλβανία	9. Εύξεινος Πόντος
5. Σερβία	10. Μικρά Ασία
Πόλεις	
11. Θεσσαλονίκη	15. Καλλίπολη
12. Βελιγράδι (Σερβία)	16. Νίκαια
13. Αδριανούπολη	17. Προύσα
(Ανατ. Θράκη)	18. Σμύρνη
14. Κων/πολη	

↳ Λόγοι της ραγδαίας εξάπλωσης των Οθωμανών (σε σχέση με την εξασθένηση του Βυζαντίου)

α. Κατάργηση των βυζαντινών Ακριτών μετά το 1261 - έμειναν απροστάτευτα τα ανατολικά σύνορα του Βυζαντίου.

β. Αξιοποίηση του θεσμού των «**γαζήδων**» (=φανατικοί πολεμιστές του Ισλάμ) - έτσι οι Οθωμανοί κατέκτησαν βαθμιαία τη Μικρά Ασία.

γ. Οι Οθωμανοί ήταν λίγοι αριθμητικά. Γι' αυτό, ενίσχυσαν τον στρατό τους με τη στρατολόγηση παιδιών (αγοριών) των Χριστιανών (**παιδομάζωμα**). Έτσι, συγκρότησαν το επίλεκτο τάγμα των **γενίτσαρων** («νέος στρατός»).

3. Προσπάθειες για ανάσχεση των Οθωμανών

Στις αρχές του 15^{ου} αι., οι **Μογγόλοι**, ένας ασιατικός λαός, εισβάλλουν στη Μικρά Ασία και συγκρούονται με τον σουλτάνο των Οθωμανών, **Βαγιαζίτ**.

Μάχη της Άγκορας

Πότε: 1402

Αντίπαλοι: Μογγόλοι εναντίον Οθωμανών

Αποτέλεσμα: α. Ήττα των Οθωμανών

β. Η ήττα των Οθωμανών θα καθυστερήσει την κατάκτηση του Βυζαντίου από τους Οθωμανούς (παράταση ζωής για 51 χρόνια).

Ο αρχηγός των Μογγόλων, Ταμερλάνος

Προσπάθειες Βυζαντινών για ανάσχεση των Οθωμανών Τούρκων

Αναζήτηση βοήθειας στη Δύση από τους Βυζαντινούς αυτοκράτορες (προσπάθειες για ένωση των δύο Εκκλησιών)

15ος αιώνας: οι αυτοκράτορες Ιωάννης Ε', Μανουήλ Β' και Ιωάννης Η' ταξίδεψαν στη Δύση, για να ζητήσουν βοήθεια για την αντιμετώπιση των Οθωμανών.

Ιωάννης Η' Παλαιολόγος: στη Σύνοδο Φερράρας-Φλωρεντίας ανανέωσε την «ένωση», δηλαδή την υποταγή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη Ρωμαϊκή Εκκλησία.

Ο βυζαντινός λαός και ο κλήρος (Εκκλησία) δεν αποδέχτηκαν την υποχώρηση αυτή.